

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyebévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatti:
Főszerkesztő és kiadó: **Förster Géza** az OMGE. Igazgatója.
Feladó szerkesztő: **Szilassy Zoltán** az OMGE. Szerkesztő-titkár.
Társaság: **Buday Barna** az OMGE. Titkár.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kérjék el a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEIT.

Ülésnapok a Közteleken.

1900. február hó 14. d. u. 4 órakor OMGE. dohánytermelési bizottságának ülése.
1900. február hó 19-én d. e. 10 órakor Szesztermelői szövetkezetének értekezése.
1900. február 19-én d. u. 4 órakor OMGE. Földművelési és növénytermelési szakosztályának ülése.
1900. február 20-án d. u. 4 órakor. Tenyészállatvásárt rendező-bizottság ülése.
1900. február 21. d. u. 4 órakor OMGE. szőlőszeti és borszati, továbbá gyümölcsstermelési bizottságának ülése.
1900. február 22-én d. u. 4 órakor OMGE. számvizsgáló-bizottságának ülése.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földművelési és növénytermelési szakosztályának f. évi február hó 19-én, (hétfőn) d. u. 4 órakor a Közteleken tartandó ülése:

Tárgyak.

1. A félévben rendezendő sörárpakiállítás.
2. Országos sörárpavárás rendezésének ügye.
3. Czukorgyárosok kartelje s lejáró tarifális kedvezményeik ügye.
4. A szegeci kiállítás növénytermelési kiállítás alkalmával szerzett tapasztalatok s javaslatok a kiállításoknak a jövőben miként leendő rendezéséről.

Gróf Szápáry Gyula s. k. szakosztályi elnök.

Meghívó

az OMGE. szőlőszeti és borszati, továbbá kertészeti és gyümölcsstermelési bizottságának 1900. évi február hó 21-én (szerdán) d. u. 4 órakor a Közteleken tartandó egyesített ülése.

A tárgyszerozatot a „Köztelek” 13. számában közöljük.

Meghívó

az OMGE. tenyészállatvásár-rendező bizottságának f. évi február hó 20-án (kedden) d. u. 4 órakor a Közteleken tartandó ülése.

Tárgyak:

A bíraltai szabályzat megvitatása.

A bíráló-bizottság megalakítása.

Tormay Béla s. k.,
r. b. elnök.

XVII. tenyészállatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a nagyműveltségű földművelésügyi miniszter ur támogatásával f. évi március hó 11. és 12-ik napján tartja meg díjazással egybekötött tenyészállatvásárját a budapesti Tattersall r.-társaság istállóban.

A tenyészállatvásárra hozható szarvasmarha, juh és sertés.

Díjazka a Földművelésügyi miniszter ur Ó nagyműveltségű 6000. Budapest székesfőváros költségére 1000 koronát tűzti ki.

A vásárral kapcsolatosan gépkiállítás, műtrágya és abrakatarmány kiállítás is fog rendezetni.

Bejelentési határidő február hó 20.

A tenyészállatvásár csak az esetben fog megtartatni, ha kellő számú bejelentés lesz. Kérjük emellett a tenyésztőket, hogy a czimkükre már megküldött bejelentési iverken a széküldenél szándékolt állatok idejekorán bejelenteni sziveskedjenek.

A vásár tervezete és bejelentési iver az OMGE. titkári hivatalánál (Budapest, Köztelek) kaphatók. A rendező-bizottság.

Tavaszi luxus-lóvásár.

Az idei tavaszi luxus-lóvásár április hó 1. és 3-ik napján tartatik meg az OMGE. védnöksége alatt a „Tattersall” istállóban.

Az állami ménesek számfelvetési lovai erre a vásárra nem fognak felhozatni.

A luxus-lóvásár díjazással lesz egybekötve. Négyes fogatok részére kettő; hínthes és jukker fogatok, valamint hidas lovak részére egyenként három 500–600 koronás díj, fogag össze-sen 11 díj 2400 korona összegben tűztek ki.

Bejelentési határidő március hó 15-én jelennek meg. Katalógusok március hó 15-én jelennek meg. A vásár szervezője és bejelentési iver a Tattersall titkárságánál (Bpest, Külső Kerepesi-ut) kaphatók.

Nemzetközi fogatos kapalógépversenly.

Az OMGE, ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja, karöltve a nagyműveltségű gazdasági egyesülettel s a nagyműveltségű földművelésügyi miniszterium támogatásával a folyó év május hó elején Érsekújvárott nemzetközi fogatos kapalógépversenlyt rendez.

A versenlyre bejelenthető egyosor és többsoros fogatos kapalógépek. Mindkét csoport részére 1–1. arany-, ezüst- és bronzérem tűztek ki.

A versenly általános szabályzata és a bejelentő iver a napokban küldetnek szét a gépgyárosoknak.

A rendező-bizottság.

Tavaszi MŰTRÁGYA szükségletünk

beszerzése végett forduljunk a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez, Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

Hegyi eke- és hegyi vetőgép-bemutató.

Az OMGE, *ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központi karátja* a Szepesvármegyei gazdasági egyesülettel a nagyváradihoz földművelési miniszterium támogatásával folyó évi június hó folyamán, Iglón, **hegyi eke- és hegyi vetőgép-bemutatót** rendez.

A bejelentési ívek a gépgyárosoknak a napokban küldetnek szét.

A rendező-bizottság.

Egyről-másról.

(A petroleum kártel. Szeret-nem szeret. Támadások Darányi miniszter ellen. A nagymalmosok körpótlása.

Egy jogász, akiből örömlak telik.)

A magyar-országi petróleumfőmóti gyárak kartelet-nem akaró fokozatosan 6—8 koronával emelte a kőolaj árát. Mult év őszén a kartelet a tisztított adómentes petróleum (benzin) árát emelte föl, kapva az alkalmat, hogy a benzintörök terjedését elzárja saját hasznára kizáróan. Akkor a benzintörök ügyekkel dolgozó kispárosok a budapesti kereskedelmi és iparkamaránál kerestek védelmet a kartelet ellen. Az iparkamara helyesnek (!) találta a kartelet áremelését s a kispárosoknak szállítási kedvezményeinél való kárpótlását hozta javaslatba. Most ismét szóba került a petroleum-kartelet garázálókódása, a főmótiolt kőolaj áremelése révén, még pedig a képviselőházban. S most már maga a pénzügyminiszter jelentette ki, hogy a kormány minsem szándékozik ellene tenni, mert ezt a kartelet „bizonyos mértékig” szükségesnek tartja.

A petroleumipar csakugyan irigylendő helyzetben van, mert semmiféle más ipart nem véd meg úgy a vámpolitikai, mint ezt. A kőolaj-vámok megállapításának alaplete az az, „hogy a főmótiolt és nyersolaj vámai közötti különbségben ne csak a főmótiással járó költéségek hanem az ipart természetesen meg-

illető haszon is fedeztetet találjon.” Es tényleg, mint a nyers ásványolaj váma 2 frt és 2/40 frt, addig a főmótiolt 3, 5 illetve 10 frt. (A vámt tehát a főlég fr. és főmótiolt kőolaj értékeké 42—104^{10/16}.) Így van megvédve a petróleum-főmótiolt ipar, a kőolajjal világító közönség őrítési kontingensének nyílt hátrányára. És ezt a monopolisztikus helyzetet arra használja fel, hogy nem elégedvén meg a vármédelem által máris biztosított üzleti haszonnal, úgyzólván addó vet ki, két ország népére. A kormány egy tagja pedig, erre a vármédelemmel való visszaélésre azt mondja, hogy „bizonyos mértékig szükséges”, tehát jól van. Örült volna ezek után az az ipar, amelyik nem igekezőnek kartelettel megszerzolni a közönséget. Hiszen Lukács pénzügyminiszter kijelentette, hogy „nem szereti ugyan a karteletet, de épp oly kevésbé szereti a kartelet kérdését törvényhozási uton szabályozni”.

A miniszter tehát nem szereti a kartelet szabályozását. De a karteletet sem szereli. Szeret — nem szeret. Nagy dilemna. De egyiket talán mégis jobban szereli, mint a másikat! Ezzel nem ártana tisztába jönnünk... Furcsa világ, a kontrasztok világa. Egy kabinetben két miniszter. Az egyik a földmívelést az a'risztikus eszméknek főkárvívója: a szövetkezeti törekvéseknek. A másik a pénzügyi, az egoisztikus törekvéseknek: a karteletnek védnöke. Ez a modern munkamegosztás.

Még pedig arra a miniszterre járnak jobb idő, aki a kartelet nem szereli. Darányi ellen ostromba támadások jöttek divatba. Különösen egy újdonsült napilap faragja ellene azt a bűnvadát, hogy tárczájának szerint hagyományai közé beemésztte az agrárizmust. Ez a bűnvad a legszebb érdemrend, amelyre Darányi eddig rászolgált. Némeylektől szidalmazottai érnék. Vézemémet kap egy szociális néplap is o'lyan modorban szidalmazza Darányit, amely eddig pártatlan a magyar sajtóiradalom terén.

Szeretnénk bemutatni legalább egy esipetnyt; miként oktatják ki Darányi fölöl a szociális tagtársakat. De a támadás annyira szonnyos, hogy egy viharezett öregbérnesnek is az arcába kergetné a vért.

Orvasza ezt a néplapot csakugyan kedve támad az embernek reakcionáriusnak lenni, mert a derese gondot. Irmodortó bizonyára azon lehetne legezteszerűben korigálási. Szóval a kis-és nagy-tekondok feláldandók Darányiellen, mert ő agrárius. Erélyes, buzgó, produktív férfi. A kisistentenciák érdekében senki sem tehetett volna többet, mint ő. Bizonyosbba hozta a törvényhozást s működésbe hozta a gazdasársadalom azon orgánumait, amelyek eddig erő és támogatás híján vesztelgetni voltak kénytelenek. Ezeket a véres jeltusait elvitálni nem lehet. De minden érdemét halomra dönti az az egyetlen széd, az a meggyászolt vád, hogy ő agrárius. Hogy egy agrár ország földmívelési ügyeinek vezetője agrárius! Ezt a jelszót egy jól megfontolt intrika alkalmassan találja vesszőparipának. Bolond állapot, de úgy látszik, sikerült a közvélemény melegágyába itt-ott beledülneti azt a felfogást, hogy az agrárizmus valami gonosz szellem. Vajjon mik lehetnek a gonoszágai?

Hát ott van rögtön az előlőtt őrleli engedély, mint egy nagy revanseszmá szülő oka. Ezt a nagymalmosok és ágas-bogas érleltekütség sokáig nem fogják elfelejteni. A budapesti nagymalmok január esejelőit fogva nem hozhatnak be őrleli célra vámentesen idegen buzát. Ezt fájt, ami fölött nem is csodálkozunk s most egymást érik a rekriminációk s a tanácskozások, hogyan lehetne kárpótlót a malmokat a szenvedett vesztéséért. A felmerült tervverők csak úgy fülhengegő érlelülünk. Felmerült a kivélti prémium terve. Ezt meg a malmok éjtették el, mert a prémium bendejében Ausztriával kellett volna megosztoznók. Tarifális kedvezményeken történt tehát megállapodás. Allottunk volna csak abban, hogy a gabona Budapestre szállítására a nagymal-

TARCA.

Az Agráriáról.

Az „Agrária” név alatt országzserte ismerotes tantervezéses gazdálkodási tervről van egy kis mondanivalónk itt a vonal alatt, ahol a szavak nem esnek annyira lazba, mint egy Sándor próf érdeket anyagot ahhoz, hogy hogy a fölőtte érdekes vállalkozással utoljog foglalkozzon. Csáky gróf a telepítési anketát használta fel arra, hogy ismét szövegre hozza az „Agrária” ügyét, a melyről már azt hittük, elaludt. Az anketé elterjesztet néhány kérdőpontra felelőleg elmondja minadzt javító kiadásában, amit az „Agrária” főkét tudni kell. A miniszterhez ádrésztelt felület tulajdonképpen a nagy nyilvánosságának szól, mert az irat közzébe forog s az eddig elhangzott ellentézetekkel szemben polemátí vesz fel. Just ismét az tehát a hozzászólóhoz, de meg is érdemli azt.

Áról van szó, hogy az Agrária részvény-társaság bérbe venne 40 évre a magyar Alföldön egy ca. 23.000 kat. hold kiterjedésű birtokot, melyen gazdasági iparral egybekötött tantervezéses gazdálkodási honosítana meg. A birtokot 400 darab ötvenholdas parcellákra osztja fel; 50 hold egy tanya, mely áll, egy hold udvarból, egy hold szénaskertből, egy

hold zöldésges kertből és 47 hold szántóföldből. Felszerelése ennek a tanyának a következő: lakoház, istálló (tehén, sertés, baromfi), egy nyitott szén és tengeri gőre, 2 ökrök, 2 ló, 3 tehén, 4 kocca, 200 baromfi és a szükséges gazdasági eszközök. Az első volt-mag, 200—300 frt fogja tány. Mindezen felszerelést kénlen kifizetni a tanya. A marhába jut minden egyszerre, amiről csak egy paraszt elme á'ndóhatott. S őrle az Agraria nem kíván semmiféle anyagi biztosítéatot, csak munkút és engedelmességet. És a tanya s Csáky gróf számitása szerint már az első évben 1000 forint tiszta nyereséget rekhst a társaságnak. Ha negyven évig tartja, 5 hold egy családja és ha a Csáky mathematikáját semmi sem zavarja meg, akkor negyven ezer forint birtokháza juthat. 400 családnál ez 16 millió forintot jelent. Ugyanennyi vállalkozói nyereséget az Agraria is számit magának. Tehát 40 év alatt az a husz égnebny ezer hold föld harminckézt millió forintot jövelészetve öblét, mint a föld hozott. És emellett magasabb földbért képná az állam is, mint eddig kapott. A munkássnyogot kiképezétek szakéletben gazdának s negyven év múlva egy értékeben megháromszorozott földbirtokos s négysszáz vegyones családát adnának vissza a nemzetnek. Mindez nem túlzás, hanem a tervezet megkölti számadatainak eredménye.

Csábtól kép, az ember megdörzsöli utna a szemét.

Semmi sem bizonyítja jobban, mint az Agrária fogadtatás, hogy mennyire felültesen s lobánkegyenül telének meg nálunk sulys dolgokat!

Hát micsoda átkos közöny tarja vissza a kormányt, hogy ne ragadja meg két kézzel a Csáky gróf tervét? Hiszen ha sunak i'geleteti csak tizedrészen beválnak, máris olyan az eredmény, amelyet semmi más gazdálkodási rendszerrel elérni nem tudunk! Kérdézzük meg azokat a vezérkérőköt, akik nem régebben hoznának szengedőket az Agráriának: ha konzekvensnek nagukhoz, miért nem földözik most azokat, akik az általuk festett paradicsomtól visszatartják a négysszáz munkássaladó?

Ime itt a terv, amely a munkást boldogá tenné s nem akarják üstökön ragadni. Bűntétezt érdemel, aki ilyen alantok elmu'szt. Csakugyan emiatt sorbit nem bántottak. Belegyogudunk szépen az á'lszemériszép kép-elényésésébe és lemondottunk hallgatagon a munkásnak számára ígért ama bizonyos 16 millió forintoktól anélkül, hogy egy arczizumuk megvárólunk volna. Úgy látszik, a végén Csáky grófnak a számitásait még sem tartottuk csálhatatlannak. Amintohogy nem is az.

alig számbavehető évt kapunk. Ezen szőlőszőlő természetes következménye azután az az, hogy a dohány egyrészt kellőkéig ki nem fejlődhet, másrészt nagyrészt lecsúsz.

A termeszedményt az alábbi táblázat mutatja:

Véglegesült	Beváltatott				Alig csúszk	Munka-érték
	I. II. III. IV.	Összes	Átlag	Érték		
	kg.	kg.	kg.	kg.	kg.	fr. fr.
Martellin-szuper-	—	—	—	—	—	—
fozák	52 846 130	—	72 155 90	21 30	—	—
Trágyázatlan	132 490 184	—	787 142 38	18 03	—	—

E táblázat szerint a műtrágyázott parcella kevesebb termet, mint a trágyázatlan, minőségese azonban a műtrágyázott sokkal jobb volt, a magasabb beváltási átlágraiban jutott kifejezésre. A műtrágyázott dohány égőképessége sokkal kedvezőbb volt a trágyázatlannál s így, míg a trágyázatlan dohányból egyen a hányados mennyiségűt nem került elő, addig a műtrágyázottból 2/3 adagot, mint több első osztályú dohány nyeret, illetve a jobb égőképessége következtében.

A termés nagyságát illetve, hogy miért van a trágyázatlan parcella előnyben a műtrágyázott felett, annak oka egyszerű abban keresendő, hogy más-más dohányoknak lévén beosztva a két területre, a trágyázatlan jobban munkában részesült, mint a műtrágyázott, másrészt pedig az egész nyáron alig lévén egy kis eső, a nagy szárazság folytán a műtrágya hatását kellőkéig ki nem felejtette.

E kísérletnél épp úgy, mint az előző évnél, a dohány érésére is igen kedvezően hatott a műtrágyázás, nemcsak a szőlő hamarabb érott, mint a trágyázatlan. A dohány színe is igen kedvezően hatott a műtrágyázás. A dohány igen szép, piros-harmin szaradt, dacára a töreskör is uralkodott nagy szárazságnak, míg a trágyázatlan dohány között sok zöden száradt levelet lehetett találni.

Dar e kísérlet eredménye nem oly kedvező, mint az előző évi, hátrán ajánlhatom dohánytermelő gazdáink figyelmébe a kísérletelő, különösen oly helyeken, hol mint nálunk is rosszul égő dohányok termek.

A dohánytermelési kísérleti állomás felkeresésére kísérletet tettünk a sűrűbb állással a kései dohányokról. Ugyanis az állomás kísérleti terén már 1898-ban kísérlet történt arra vonatkozólag, nem lenne-e célszerű a

kései dohányokat sűrűbben ültetni, nagyobb termés és jobb minőség elérése szempontjából. Ezen kísérlet a sűrű ültetés javára igen kedvezően tört.

Az előző felelőztől folytatott két 600 (0) elos parcellát hasznoltunk ki egyrészt mellett. Az egyik parcellán a nálunk divó^{75/100} cm. sor és növénytavolra, a másikon 60/60 cm. kötésben

	B e v á l t a t o t t				Termésállag egy holdon			
	véglegesült	I. II. III. IV.	Összes	Átlag	százalék	mm.	kg.	fr. kr.
60/40 cm. kötésben	—	70 128 57	—	255 48 08	18 85	5 10	96 18	—
75/40 cm. kötésben	—	140 40 100	—	280 55 60	19 85	5 10	111 20	—

E kísérlet eredménye tehát éppen ellenkező az állomás előt eredményével; ugyanis a rendes sortávola ültetett dohány egy holdon 50 kgmal többet termett, mint a 60/60 cm-re ültetett, ami azonban még nem lenne nagy különbség, ha a beváltási átlag is 1 frtal nem lenne magasabb a rikán ültetett dohánynál, a sűrűn ültetett viszonyaitva.

Ennek magyarázatát a következőkben kereshetjük. Az idei nyár a dohány fejlődésére egyáltalán kedvezően volt. A fejlődés kezdetén folytonosan hűvös időjárás uralkodott, mint azonban később rendkívül szárazság követett. A rikán ültetett dohányról egy-egy növényre nagyobb tenyészterület jutván, eme nagy szárazságnak nem szenvedte úgy meg, mint a sűrűn ültetett s így a levelek jobban kifejlődtek, több első osztályú anyagot nyertünk a dohány is vastagabb, szorosabb tapintatú s így sulpasabb is volt. Ezen állomás valóságoslag legjobban igazolja, hogy míg a sűrűn ültetett dohány termése 170 kötel volt, s így míg az első köteleknek átlag 15 kg-ot, addig az utóbbi 2-8 kg-ot nyomott. Itt meg kell még jejeznen, hogy a fűzés sűrűsége mindkét fejtárad egyenlő volt.

Ugyancsak a dohánytermelési kísérleti állomás felszólítására, több amerikai dohány-fajtával, — nevezetesen Brazili, White-Burley, Connecticut, Blue-Prior, Yellow-Ornoch, Maryland — tettünk kísérletet, ami azonban egyrészt a zord időjárás, másrészt a fűrészkör következtében, eredményt nem mutat fel. Annit azonban ezen kísérlethől is láttunk,

lett a palánta külteve. Mindkét parcella egyenlő megmunkálásban részesült. A sűrűn ültetett dohány érese 8 nappal később, a menyibben a rendes sortávola ültetett dohány szárazlenné fordult, míg a sűrűn ültetett november 12-én volt körbete. A termeszedmény a beváltás szerint a következő.

	B e v á l t a t o t t				Termésállag egy holdon			
	véglegesült	I. II. III. IV.	Összes	Átlag	százalék	mm.	kg.	fr. kr.
60/40 cm. kötésben	—	70 128 57	—	255 48 08	18 85	5 10	96 18	—
75/40 cm. kötésben	—	140 40 100	—	280 55 60	19 85	5 10	111 20	—

hogy a Connecticut, Blue Prior, Maryland állnak legjobban ellenét egy a kedvezően fejlődőjárásnak, mint a fűrésztűzítésnek. E három utóbbit fajta egyébként még tetszős próbarna szene, valamint jobk égőképességgel által is kitűnt. Epp ezen okokból különösen a fajták újabb kísérletekre igen ajánlhatók.

Kísérletet tettünk végül egy nálunk még kevésbé ismert melegvízi műtrágya a jadosokról. A kísérleti állomás utatásisa szerint a jados a következőképp volt alkalmazandó. A melegvízi készítésnél az installátorjára főlé 3-4 ujnyit földrejt jön s erre kétujnyit vastagon teendő a tözgerszű, szétépett jados s e fölé újabb 2-3 ujnyit földrejt helyezendő.

Összehasonlítás céljából egy körülbelül 10 méter hosszú mezejű felet, a nevezett utasítás szerint elkészítvén, a másik felet a szokott módon csak a szárazság földréggel láttuk el s a csirkázott dohánymaggal egyszerre beveteltük. A március 20-án bekövetkezett fagyok s szeles idő s a reá jóvó 24-iki hó, már a melegvízben taláta a magot, nagyrészt kielve. A jados dohánypalánták alig simejték meg eme abnormis időjárás, ugyanarra, hogy 10 nappal előbb lett volna ültethető, ha abban a bekövetkezett nagy eszécsék meg nem gátolnak. A jados réz annyira előlött a műtrágyázatlantól, hogy még laikus szemnek is felűnt az óriási különbség. A fő előnye pedig eme jados palántáknak abban nyilvánult, hogy gyökerezését sokkal fejlettebb, erősebbé lévén, a kiltetőcsok alig maradt el belőlük valami csekély s így egyszeri utimpótlás is elégségesnek bizonyult.

munkaöbületet s szívőből az erkölcsi erőt az ónsóra fölött való rendelkezéséhez. Azután a tanfáy iskolábólhíthatják akár a paradicsomból 24 óra alatt, amikor tetszik. Itt elvisel egy nagyszűrű illuziót, amelyet foglalkozási körében több fel nem találhat és szásziora nyomorultabbá válik, mint valankor volt. Sőt tönkre mehet az Agrária és az hibájában kívül is s nyomorúsága megint kétségbeeszt. Szóval az a pária vesztét valamin s ha ez a vesztés ott az Alföldön nehány száz családöt sújt, ez egyenlő egy parasztfordalommal.

Harmaidk elvenetés, hogy a mi parasztságunk nem éret meg fíg arra, hogy belője jó tanys váljék.

Ero Csáky gróf azt feleli, hogy a tanys vezetni fogják. Itt hánegesen az Agrária dolga, hogyan terem a fogatosörök, géperök és tanerök kombinált alkalmazásával az Alföldön belga kulturát. A mi parasztságunk az ú intenzív kulturába való bevonása óriási nehézségekkel szokott járn.

Nem ellenezhető dolog, ha az Agrária segíteni fog egy nagy vidék kitanításában. Csak annyit jegyrek meg itt is, hogy a tanys kioldatás a egy 25 holdas tanya Ezeremre nézve könnyebb lenne, mint emekét duplájára. És ez megint nagyon számbajóvó körülmény.

Nem felelt meg azonban Csáky gróf a legtöbb oldalról felmerült ellenvetésre. Azt kifogásolták a tervezetben legtöbbben, hogy a tanfáy annyit terményt teroztk beszozlánki, illetve felet annak, amit a mintatanyán termelnek. Egy lly a mintatanya csak minden száz tartományonként 500 holdra érejt, ilyen nagy területen könnyű olyan 50 holdas parcellát felszólítani, amelyik jóval többet érjen ötven többinél. És könnyen azon úgy gazdálkodni azzal a nagy apparátussal, hogyvalamennyinél többet jövedelmezen. Ez a kules tehát rossz és nem is megfelelő. Vagy csak nem akarják ezen az ötven holdon mindazt termelni, ami a többi 5000 holdon termeltek? Hiszen akkor a termelési arány szerint kisebb kulurákra a mintatelen alig jutna egy holdcsekk. Ez szolgajon zsinórmértékül 100 más tanya összesen 100 holdjóról beszozlátandó termés megállapításának? Kár, hogy erről az irat nem beszél.

Felálltom most a mérletet. Vesztéhe-e ebben a váliatában az Agrária szemben más gazdálkodási rendszerrel? Nem. Befektetése a ténny kezében el nem enyészhet, mert szigoruan felügyel érdekeire s legkisebb veszélyeztetésük esetén tanysát változtal. A munkásiron nem vesztéhet, mert szemmel láthatóan olyan munkást nem lehet megváltatni, mint a munkás és családja

lenne. A munkabéren nagyszűrű megkárakításokat tehet. Ó ugyanis feleslegzadálkodást folytat, de azzal a megszorítással, hogy a mintatanyák kulcsalvó 6 szabja meg, mennyi legyen az a feleslés, (tehát tulajdonképpen munkabér) amely a tanfáy megjelölt. Ez az Agrária előnye a ténny kintnő munkarok, oleső és szabályozott munkabér.

Vesztéhe-e a munkás? Igen. Amint láttuk, ha válozássá nem sikerül, vesztii közönséges mértéken felüli fázadoszást. És ha kiltők, elveszt teljes erkölcsi egyensúlyát. A vesztés esélyei a munkás hátrányára ünek ki, a nyereség esélyei az Agrária javára, mert hiszen a jövedelemszámítás min den irányban 5 regulája. Olyo lyukadunk ki tehát, hogy az Agrária tervezetének nagyszűrű igérvénye dacára is a mérlet serpenyője túlságosan az Agrária javára billen. Sokat ígér a tanfáyának optimizkusságnal, lekesztő idealizmussal. Am a saját érdekét reális számitással biztosítja.

Senki sem kívánhatja azért, hogy a tervet elejtsék. Sok jó gondolat van abban. Hanem, hogy teljes meggyővőrással fogadjuk el s jövők jóslásunk számára, evégből a következők süsségek: 1. Realibán számadatok. 2. Kisebb tanfáy. 3. Jobb kulcs. 4. Állami és társadalmi ellenörzés.

Buday Barna.

a grápmínőségét pedig finomított, tegyük egyöntetűvé, a mit leg hamarabb legbiztosabban peppiner-nyájak létesítése által érhetünk el.

Kovácsy Bela.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

Fejőstehenek takarmányozása.

(Egytál feletlő új irányú kérdésekre.

II.

Múltkor közleményünkben a fejőstehenek tápanyagszükségletét beszéltek meg, most pedig a takarmányok teji mennyiségére, minőségére gyakorolt hatásával चाहतunk foglalkozni.

Itt mindenképp az a kérdés merül föl, hogy vannak-e oly takarmányfélék, melyek a teji mennyiségét szaporítják, illetőleg hogy közönyös-e az, hogy minő takarmányfélékkel adjuk meg a tehéneknek a szükséges mennyiségű főhőjért, zsírt és fehérjét. Erre a kérdésre határozottan azt felelhetjük, hogy a különféle takarmányok eltérően befolyásolják a teji mennyiséget, mert pl. azon takarmányok, melyek sejtjeltekn nagyobb mennyiségű vizet tartalmaznak, minő a zöldségtakarmány, a gyökés és gumós-nyavok, a répaszélet és a sőtörköly, föltűnően fokozzák a teji mennyiséget, ellenben az olyan vizenyős takarmányok, melyeknek nincsen sejtjes szerkezetük, mint pl. a szeszmoslók, nem képesek a teji mennyiségét szaporítani. Ezt úgy magyarázhatjuk meg, hogy a moslók könnyen hozzáférhető vizet, mely gyorsan kerül a jé vérsé az azt nagyon hígítja, de a vesék által gyorsan ki is választják belőle, jelentősen fokozza a fehérjeanyagot, mely a sejtekbe zárt víz, mely apródnokint kerül a vérsé a vesék által apródnokint választják ki, nem fokozza a fehérjeszéntartást. Azonban az is áll, hogy a vizenyős takarmányok többnyire csökkentik a teji zsirtartalmát, kivéven a legelővetőt, melynek a teji mennyiségét, de zsirtartalmát is szaporítja, és pedig valószínűleg azért, mert a teji mennyiségére könnyen emészthető fehérjefélék, de későbbi azert is, mert a legelőn tartózkodó állatok jobb egészségnek is örvendenek, mint az istállóban tartottak.

Habár kevésbé föltűnően, de még mindig észrevehetőleg hatnak a teji mennyiségére némely száraz takarmányfélék is, mint pl. a zab, malátasír és mások, s így azt mondhatjuk, hogy ugyanazon tehén ugyanannyi főhőjért, zsírt és szénhidrát fogyasztása mellett változó mennyiségű tejet fog adni aszerint, hogy minő takarmányfélékkel etetünk vele, mert a takarmány a tápanyagokban kívül oly anyagokat is tartalmaz, melyek izgatóság vagy deprimálólag hatnak a főgyműködésre.

Hasonlóit mondhatunk a teji zsirtartalmáról is, csak hogy a takarmányok eziránti hatása csakébbly, mint a teji mennyiségére gyakorolt hatása, sőt többnyire úgy áll a dolog, hogy azon takarmányfélék, melyek a teji mennyiségét szaporítják, csökkentik a zsirtartalmát s csak kevés takarmány képez e tekintetben kivételt, nevezetesen a fű és a zab.

Ellenben igen nagy hatással van a takarmány a vaj minőségére, és pedig úgy a vajra, valamint szilárdúságra s más tulajdonságaira is, mert a különféle takarmányokban nagyon eltérő minőségű zsírok foglaltatnak, s habár a tőgy nem választja ki a takarmányszirt változatlanul, a teji zsírja mégis a takarmányszirhoz váltai hasonlóvá. Ezért nyernék pl. olajos természetű takarmányszirok (pl. a tengeri) után lágyabb vajk, mint a kemény takarmányszirok (pl. a pálmagmagocsa) után.

Eből az következik, hogy a vajtermelés-felgaldozó gazda nehezebb helyzetben van a tehének takarmányozását illetőleg, mint az,

aki a tejet eladja vagy sajtot készít belőle, mert majd utóbbinak főleg csak arra kell törekedni, hogy a tehének tejelőképességüknek megfelelő mennyiségű fehérjét, zsírt és szénhidrátot nyerjenek s hogy a takarmány kellő förtőgallat bírjon s részben vizenyős takarmányból álljon, adag utóbbiak esetében még egy-két takarmányféléket öszerkezelni, hogy a lehetőleg kifogástalan vaj keletkezzen utánuk.

Mindkét esetben arra kell a főszólat fektetni, hogy a tehének főtlápláléka valami vizenyős takarmány legyen, mert annak tejszaporító hatása még a vajtermelőre nézve is előnyös. Nyáron könnyű e kiválonnának eleget tenni, mert akkor többnyire a legelőn vagy zöld takarmányok táplálkoznak a tehének s mindenki tudja, hogy a tehének akkor szokták a legtöbb s legjobb tejet adni. De télen sem nehez a tehéneknek vizenyős takarmányt adni, csakohy télen korlátozotnak kell a vizenyős takarmány mennyiségét, mert a teji vizenyős takarmányok nem a legtermészetesebbek. Egyébjártán 1000 kg. élősulyra bátran etethetünk

A gyökés és gumós-takarmányok közül 40 kg. répát, 30 kg. burgonyát, vagy 10 kg. csicsókát. Gyakran többet is etetnek ezekből, csakohy az nem hat a teji zsirtartalmára s a vaj minőségére előnyösen. Tököt is lehet 40 kg.-ot, de vajtermelőkor csak 20 kg.-ot etetni.

A vizenyős gyárihulladékok közül a gpszélet friss és besavanyított állapotban 40 kg.-ig etethető; a friss szélettel azonban egyszerű tejjeladás alkalmával 70 kg.-ig is mehetünk fölfele, míg a besavanyított széletet vemelőt és szoptató tehéneknél 20 kg.-ra celszerűt apasztani. A sőtörköly 30 kg.-ig nem árt, de ha többet etetünk, hízalja a teheneket s vaj-és sajttésztájára kevésbé alkalmasabbá is leteti. A szeszmoslók közül a burgymoslók 50 kg.-ig, hasas és szoptató tehénekkel azonban csak 30 kg.-ig, a tengerimisek pedig minden körülmények között csak 30 kg.-ig etethető előnyvel.

A tehének teji etetésénél a sziláztakarmány foglajla el a második helyet. A széna, adag nem csak a réti széna, hanem a here, lucerna s a szilásgyep előnyös hat a teji mennyiségére s minőségére; miután törkölyt a legtermészetesebb teji takarmánynak, nagy mennyiségben is etethető, s az adag korlátozást rendszeren csak szénakszletitlen csokélység teszi szükségessé. Távolról sincs ilyen előnyös hatása a sziláznak, mert az kemény és morzszaj vaját létesít.

Harmadsorban végre az abraktakarmányok csoportjának a fejőstehenek teji etetésénél figyelemben és pedig úgy a szemes élesek, valamint a különféle koncentrált gyári hulladékok.

A szemes élesek közül a rozs 2—3 kg.-ig etethető 1000 kg. élősulyra, míg nagyobb mennyiségben adagolva keményen vaját eredményez. Az árpa egész előnyös hat a tejsé a vajra s még előnyösebben hat a zab. Ellenben a tengeri hízalja a teheneket s ezért kevésbé való nekik, míg a hüvelyes magvak kemény vaját létesítenek s egyébként sem igen felelnek meg a tehéneknek. Végre a lenmag 2 kg.-ig etetve előnyösen befolyásolja a tejjelválasztást.

Az olajgyári hulladékok esetleg 5 kg.-ig etethető 1000 kg. élősulyra, ha azt az elődgyázatott kövejük, hogy ugyanazon pogácsafőből nem adunk 1—2 kg.-nál többet. Különösen a kendermagpogácsa (1 kg.-ig) s a repcepogácsa (2 kg.-ig) etetésével kell óvatossáknak lenni, mert előbbi narkotikus anyagokat tartalmaz, utóbbi pedig mustarólatat képes fejlesztetni, ellenben a len- s napraforgómagok esetleg 3 kg.-ig is etethetjük hátrány nélkül.

A malomiparhulladékok közül a búzatorpka 5 kg.-ig, a tette jó tejjelkarmány, kevésbé a rozsporka meg az árpa s zabkorpá igen jó tejjelkarmány. Ellenben rizisztlet legelőjebb

3 kg.-ig celszerűt 1000 kg. élősulyra etetni, mert zsírja rendszerint avas.

A nálunk ismeretes többi gyári hulladékok közül a malátasírca van a zab után a legjobb tejjelkarmánynak elismerve, de ezt kevesen alkalmazzák miatt csak 3 kg.-ig szabad etetni. A zsirtott sőtörköly 6 kg.-ig is etethető, de a sőtörköly kevésbé ásványi anyagot tartalmaz s emiatt nem hat a tejsé oly előnyösen, mint előbbi. A zsirtott szeszmoslók 4 kg.-ig etethető ugyan, de hízaló hatások miatt kevésbé ajánlatos. Végre a zsirtott répaszélet 10 kg.-ig, a melasse pedig 25 kg.-ig hátrány nélkül etethető a tehénekkel.

3 kg.-ig celszerűt 1000 kg. élősulyra etetni, mert zsírja rendszerint avas.

A nálunk ismeretes többi gyári hulladékok közül a malátasírca van a zab után a legjobb tejjelkarmánynak elismerve, de ezt kevesen alkalmazzák miatt csak 3 kg.-ig szabad etetni. A zsirtott sőtörköly 6 kg.-ig is etethető, de a sőtörköly kevésbé ásványi anyagot tartalmaz s emiatt nem hat a tejsé oly előnyösen, mint előbbi. A zsirtott szeszmoslók 4 kg.-ig etethető ugyan, de hízaló hatások miatt kevésbé ajánlatos. Végre a zsirtott répaszélet 10 kg.-ig, a melasse pedig 25 kg.-ig hátrány nélkül etethető a tehénekkel.

A kereskedelmi takarmányfélék.

Megkezdésül röviden köröztet meg a következőket válasszunk. A takarmányt többnyire úgy készítség el a fejős tehének számára, hogy a vizenyős takarmányt (főlapított répát stb.) mintegy $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$ anynyi súlyú szilázzsal keverjük s a tehéneknek szánt összes koncentrált takarmánnyal (dara stb.) összekeverjük s ezt három egyenlő részre osztva a reggeli, déli s estéti etetési alkalmával első takarmánnyal használjuk, második takarmánnyal pedig reggel s délbe szelint, este pedig szelint etetünk. Az itatást illetőleg pedig megemlítjük, hogy ha a tehének elegendő vizenyős takarmányt kapnak, akkor elégséges, ha napjában kétszer itatunk, és pedig déli s estéti etetési előtt.

Cselkó István.

SZŐLŐSZET, KERTESZET.

Rovatvezető: Anzly Dezső.

Gyümölcsök győgtitása és nemestítése.

Egy előzetesnél alábbi kérdéseket intézte hozzáink:

A toves körte győgtitható-e és mivel? Nem fordítom a toves a többi is? Úgy áral, mely érés előtt elhaltatja gyümölcsöt, mit kell? Tanácsosa győgtitástól néti szilvákat és erdőben vadon nőt almákat külföldi és nemestíteni; ojtani, vagy szemeli jobbat? Hogyan lehet törő szaporítani a nemes gyümölcsfákat?

Az olyan fákat, mely természet ideglettől lelehatalja, mindenképp meg kell állapítani a bajnak okát és csak aztután szabad hozzálatni annak orvoslásához, különben sikertelen munkát végeztünk. Ha azért hull a gyümölcs, mert férges, úgy a fergeket kell pusztítani és pedig a lapokában is ismeretlően *szarvostól csopádk* felállítása által és a lehallo ferges gyümölcsök napoként való öszeugyitése és megmestítése által. A körtevető egy-két év alatt, igaz, nem írjuk ki teljesen, de tetemesen megkevesbítjük, ami magában véve is kézzelfogható előny. Ha nem fergések a gyümölcsök és mégis lelehatalnak, akkor pedig a talaj kedvezőtlen összetételében, annak sorványságában, vagy száraz voltában kell a bajnak lapgannia. Ehhez képest kell az orvoslás módját is megállapítani, a mit csak az tehet meg, ki az égáli, fekvés- és talajviszonyokat kellően ismeri. Némelyik talajban nincsen meg pl. a kellő mészartalom. Itt természetesen ezt kell valókezelni, de a trágyaszorítást, Thomassalkiszettel stb. pótolni, illetőleg emelni. Ha a talaj sorványságában van az ok, akkor meg — hogy az idej teremt már megmentst — amin a föld fagyra kiengedett, mindjárt hígított trágyával — egy kanna trágyával, egy össemzék fahamut és 4—5 kanna vizet veven adunk a fának. És pedig egy-6 évesek: 3—4 egy 6—10 évesek 5—6 kanna és így tovább. Ezt minden 4 héten megismételjük egész augusztusig. Összel pedig

Kiadvények. A földművelésügyi m. kir. miniszter dr. Szentkirályi Ákos kolozsmonostori gazdasági tanácsintézet igazgatója a mesteresgek horok készítéének és forgalmazásának általános felméréséről az 1893. XIII. LXXII. k. 11. §-a értelmében alakított kolozsvári állandó horvizgató szakértőbizottság tagjaként az 1900. évi tartamára kiadvény. — M. Bécsi király urad. igazg. a horv. Székelykeresztúr járási tanácsok utádmunkái közötti intézkedéseket kiadvény.

Tenyészállatvásár. Az OMGE. Által f. évi márczius 11. és 12-ik napján Budapesten a Tattersall istállónál rendezendő tenyészállatvásár csak az esetben fog megtörténni, ha kellő számú állat lesz bejelentve. Ezt a körülményt azért tartjuk szükségesnek az érdeklődők figyelmébe ajánlani, hogy a mennyiben a vásáron tenyészállatokkal részt venni óhajtának, azokat idejekorán bejelenteni sziveskedjenek. A *bejelentési határidő február hó 20. A* tenyészállatvásár részletes tervezet lapunk hivatalos részében van közzéte.

Gazdasági előadások Kaposvárott. A Gazdasági Egyesület Országos Szövetsége által a Somogy megyei Gazdasági Egyesülettel karöltve Kaposvárott február hó 10., 11. és 12. napján megtartott gazdasági előadások a leghalmozottan sikerrel folytak le. Somogy vármegye gazdasági közönsége a kedvező előadás és az egész utakon dacára nagy számban vartak részt az előadások helyére, hogy a kezelhlyi gazdasági tanácsot tanári karának előadásait meghallgassa. A földművelésügyi miniszter külön felkérésre folytán a miniszert vizizet *Tullán* Gyula vármegyei főispán képviselte, a Gazdasági Egyesület Országos Szövetsége részéről *Szilassy Zoltán* OMGE. elnöke vezette le a névvel meg. A jelenlevők közt a következők jelesvart sikerrel összejáltak:

Somsich Andor, Jaszenszky Imre, dr. Tevely Béla, Márfy Emil, Chernel Gyula, Tullán Gyula, Seybold Lajos, Ben Dávid, Kossa István, Pesina Vilmos, Freytag Béla, Herzog Mór, Váczvári Gerő, Müller-Sándor, Gosztályi Géza, Hirsch Emil, Somogyi Ferencz, Vízai Ferencz, Sulányzky Imre, Fuhrmann Antal, Vénis Gyula, Marjalyk Imre, Dénes Miksa, Bandiss Károly, Újváry Imre Böhm Ernő, Böhm Andor, Gaal György, Baboehay Andor, Bathó József, Szentosz József, Nagy-Bajom közeg bírja, Schüller József, Roboz István, Hanny Béla, Németh István, dr. Tóth József, Sárközy Béla, Magyaregyesi bíró, Kovács-kisfaludi bíró, Szilvássz. mártóni bíró, Szécs Seb. Gyula, Bodó Lajos, Felsősegedi bíró, Alsósegedi bíró, Lencz György, Szukics György, Mániás János, Csutorás Márton, Fonyó Vincez, Golobics József, Simon József, Kocsuszky Rész, Vicsz János, Soros Ferencz, Csák Kálmán, Farkas János, Kunffy Károly, Pfeifer János, Vénis Károly, Gyármathy Pál, Hayden József, Fuchs József, Ruppert József, Svasztics Ádám, Petrucsek Vilmos, Kacsokvics Géza, dr. Mádor Gyula, Biczó József, Trombitás Ignác, Löwensohn (Juta), Németh József, Svasztics Aladár, Kohn N., Hagolman Károly, Dezsi Károly, Csorba Gyárfi, Cséll Antal, Bandiss László, Auerbauer Gyula, Németh Mihály, Gosztályi Géza, Jaensch Emil, Somogyi Ferencz, Ambrus János.

Az előadások második napján délelen a Korona-vendéglió nygteremben közösz volt, melyen mintegy 80 gazda volt jelen. A köz-

ösz kelkes hangulatban számos köszöntövel folyt le. A jelenlevő gazdaközönség az amlomból *Dunay* Ignác földművelésügyi miniszterhez és gróf *Desseffy* Auréliohez az OMGE. elnökhöz üdvözölő táviratot intézett. A kaposvári gazdasági előadások kiváló sikere arra indította a gazdasági egyesület vezetői férfait, hogy elhatározzák, hogy a jövő tél folyamán hasonló előadásokat a Somogyvármegye gazdasági egyesületé magá fog tartani és az előadásokat a jövőben lehetőleg rendezesíteni óhajtják.

Országos szeszértékesítő szövetség. A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelői Országos Egyesületének elnöksége az érdekeltszervező-tulajdonosoktól február 19-én délelőtt 10 órára a Köztelekre értekezletre hívta össze a szesz értekesítéssé szervezeti uton való szervezése ügyében. Az alakított szövetség ügyleteinek lebonyolítását a Magyar Kereskedelmi Résztulajdonosok vállalta magára. Az egyesület reméli, hogy a szövözetet megalakulásával a mezőgazdasági szesztermelőknél módjokban lesz exkontingens szesz nagyobb mértékben termelni, meri a szesz felelősségét a szesztermelőknél fogja tartani — nemcsak denaturált szesz, hőkörök esszenciáinak gyártása újjan s ezeknek a belfogyasztásnak és export utján való értekesítésével — sőt a szesznek, mint világító- és moszó-erőnek felhasználásával jelentékeny hozást remél az egyesület biztosítani a szövözetkezi tagoknak. Mezőgazdasági szeszgyárosok körében nagy érdeklődést mutatkozik a szövözetet megalakulása iránt.

Gyümölcskiallítás ankté. A földművelésügyi miniszter f. hó 15-ére értekezletet hívott össze, mely az állmvasutaknak a gyümölcskiallítás szabályozására néve előtebejtendő újabb rendelkezéseinek tervezetét foglalkozik átbeszélésére az OMGE. Szalay Imrét, Forster Gézát, Készler Henriket és Buday Bernát köldötte ki.

Bikakiallítás és vásár Székelykeresztúron. A székelykeresztúri bikakiallítás és vásárt február hó 28 től márczius 1ig terjedő időközben tartják meg. E kiállítás és vásár is az udvarhelymegyei gazd. egyület által rendezetik, de a mult évektől előrelég megnyitott a dárvas minden Magyarországon tenyészett kelteti fehér szörke marhának s ezáltal országok jellegűvé vált. Különbén a vásár 200 db felhajtással 7—8 megyéből, amelyekben a vevők az ország legnyugatibb részéből ugy is megjelentek, ugyszóval csak formálisak. Sokkal fontosabb e kiállításra néve, hogy az erdélyi intenzívban nevelt magyar juhok mára ez érben be lett mutatva és kellőleg méltányolt a szegedi kiállításban, ami azt eredményezte, hogy egy nagy uradalom Békéshódás m. it szerezte be két spaadtát s a kérdézőkötés már is megindult, hogy hol lehet legkönnyebben a legjobbat beszerezni. A vevők előrelátható önzölése nemcsak az eddigi tenyészteket vonzák oda, mint a megyéből Speker, bíró Kemény, Igron Z., Gyármathi stb. s a szomszéd megyei báró Szentkereszti, Somogyi, Simén, Horváth stb., hanem a távol fekvő Teleki Árvéd gróf, sőt a királyhagytólról Berczy Gyula is itt mutatja be tenyészteit.

A Mosonvármegyei Gazdasági Egyesület évi rendes közgyűlést f. évi február hó 22-én, azaz csütörtökön délelőtt 10 órakor a vármegye székházában tartja meg.

Az Aradi Gazdasági Egylet f. évi rendes közgyűlést február hó 18-án tartja meg Aradon, a vármegyház nygteremben.

A kamatlab lezállítása. A jobynak $\frac{3}{2}$ százalékkal leemeltöltött a rátáját s eről a következő kommunéket adta le. Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa mai ülésén a vezetőkarnak a bank és a bankpiacz helyzetéről tett jelentésének meghallgatása után elhatározták, hogy a bankkamatlab felszárlelkez lezállítja. Holnapot, február 6-ától kezdve tehát a kamatlab a következő lesz: váltóés értekeppár lezállomlításánál $\frac{4}{2}$ százaléki állami jrárdokokra és bankzálogvelekre adott kölcsönöknél $\frac{3}{2}$ %, egyéb értekeppároka adott kölcsönöknél $\frac{5}{2}$ százaléki.

A farmerok s a fiktív üzletek. Az amerikai piacokt három hatalmas trust, — szövözetek — dominálta: a *molnároké*, a *vasutaké* s a *szövetkezeté* magtár — elevátor — tulajdonosoké. Az éjszaknyugali termékeny vidéknek, melynek Együttműködés állomlásának tekinthető, 3600 szántvány *elevektoré* létezik, melyeknek nyggréze, számszerint 3000 a nyggy trusté a mezőgazdáknek csak 500 képezi tulajdonát, a többi meg magtárulajdon. A gazda, ki nem léphetett be valamely szövözetkezi elevátor kötelekbe, kénytelen volt gabonáját a nyggy trustnak új árban adni, amelyben az kérte, mert a szövözetkezi munkák szövözetkezi, megtagadták a gazdától a gabonának valamely nyggy piacra való szállítását. Ez így ment mindaddig, míg ezelőtt 3 ével Washburn szenátor törvényjavaslata benyújtott, melyben a határidő törlesse cselekedtet. Washburn akkoriban a molnárok szövözetkezetének feje s a Rothschild ház árdkezők amerikai képviselője volt. Úrveze a gazdák által megfogadták az új forrából erede jókarokat. Meg kell megjegyeznünk, miszerint a molnárok trustja, valamint az elevátorok szindikátusa mindig a *la baisse* spekulál — a gazdák érdekeivel tehát homlokegyenest ellenkezőleg, már most ha a *Washburn bill* elfogadjatik s a határidő Eket életbe lépöltetik, a *la baisse* spekuláció a jövőben végleg meg lett volna szüntetve. Nagyon természetes tehát, hogy a gazdák minden erélyeket összeszedve, a Rothschild ház képviselője s ennek javaslata ellen foglalktat állást. A *National Farmer's alliance* elnöke J. C. Hanley a gazdák mozgalmának lelke. A megkezdett harcot most is bámulatos kitartással folytatja még mindig. Így, hogy trust ellen trustot alkot s szövözetkezi ellen szövözetkezi vezetkezik. Egyre-másra építette a gazdák rezert magtárát s ha mozgalma tovább így tart, az előbb említett három trust a gazdák trustján veszedelmes versenytársat fogja látni. Monopoliuk már édesőziserint is megvan támasztva s a farmerok már ma szánhatnak napra, midőn a közel jövőben ök — a független gazdák — fogják a gabona árát diktálni. Hanley tezer szerint 1903-ban kész lesz a gazdák 3000 elevátora. A harez ekkor egyenlő fegyverekkel lesz folytatható a fiktív üzletek ellen. Az amerikai gazdák tehát nagyon helye-

Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb
magyar beszerzési forrás
ajánlható
Mauthner Ödön os. és kir. udvari szállító magkereskedőse
Budapesten, VI., Andrássy-ut 23.

Agancsok,

remek példányok, haláleset miatt **eladók.**
Czim a kiadóhivataltban.

Eladási hirdetemény.

A makói püspöki uradalom ezennel köz-
híré téteti, hogy a lelei gazdaságában **240 db.**
¾ éves, átvészezett, hizalásra való süldő,
melyek párja ca. 120—130 kilo eladavó tétetett.

Továbbá a nagykopáncsi gazdaságában a
következő számeftelti sertések kerülnek el-
adásra úgy mint:

10 drb	süldő mag kan,
32 „	öreg mag kan,
99 „	öreg mag kocza,
431 „	mult évi nyári malacz,
634 „	idei téli malacz.

Az itt felsorolt sertések tiszta mangalicza
fajbeliek és további tenyésztésre minden te-
kintetben alkalmasak.

Venni szándékozők sziveskedjenek a ser-
téseket megtekinteni és az ajánlatukat az ura-
dalmi tisztséghez Makón beadni.

Az uradalmi tisztség.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetemény.

22147/9000. C.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága ügyelmezteti a szállító közönséget,
hogy miután a pozsonyi forgalmi akadály miatt segélyutirányokra lerült forgalmat
ezen segélyutirányok kisebb teljesítő képessége folytán csak nagyobb és előre meg-
nem határozható késedelemmel és akadályokkal lehet lebonyolítani, a szállítási hatá-
ridő kiszámításánál az ezen viszonylatokra már engedélyezett 3 napvi rendkívüli pótl-
lat iránny kívül az üzletszabvány 63. §-a 6. pontjánban és a nemzetközi egyezmény-
melyben kiadott végrehajtási utasítás 6. §-ában foglalt határmennyiségeket is
érvényesíteni fogja.

Budapest, 1900. február hó 7.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Az igazgatóság.

A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete Budapest, Köztelek.

Utbaigazítással, felvilágosítással szolgál minden adózási vagy
műszaki kérdésben.

Hivatalos lapja a „Magyar Szesztermelő” nélközlőhöz
támasza a gyakorlatnak.

Egyesületi tagok ingyen kapják.

Egyesületi tagdíj egy évre 10 frt. A „MAGYAR SZESZ-
TERMELŐ” előfétetét ára egy évre 5 frt.

7144

A dr. Aschenbrandt-féle bördői-por

a legbiztosabb, kényelmes kezelési és olcsó ellenszere
a szőlő- és a burgonya

peronosporájának

Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” rak-
tárában:

50 kgos zsákokban	à kg. 38 kr.
10 kgos zsákokban	à kg. 40 kr.
5 kgos zsákokban	à kg. 42 kr.

A szőlő első permetezéséhez 1½%; másodikik permeto-
zásához 1½—2%; harmadik permetezéséhez 1½%-os oldatot
használnjuk. — Egy kat. holdra kell 3 permetezéshez 22—25 kg.
bördői por, 25—30%-al kevesebb, mint a tiszta rézgálicból. —
A port **konyhasztán** a vízbe sziltájuk és kész az oldat.

A dr. Aschenbrandt-féle

réz-kénpor

a legbiztosabb, olcsó és a szőlőt egyéb betegségtől is védel-
mező ellenszere az

oidiumnak (tiszharmat).

Ára Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” rak-
tárában:

50 kg. zsákokban	à kg. 28 kr.
10 kg. zsákokban	à kg. 28 kr.
5 kg. zsákokban	à kg. 28 kr.

Ahol az 1899-ik évben volt **oidium**, először április
hóban, a mikor a szőlő hajtása 10—12 cm., **porozunk**;
másodsor június hó végén, harmadszor augusztus hóban. —
Egy kat. holdra kell 3 potozásához 15—18 kg. **rézgálicpor**.
Sokkal kevesebb fogy belőle, mint a közönséges kén-
porból.

Az emelkedő rézgálic és kénrak folytán a
dr. Aschenbrandt-féle porok fenti árai csak február
hó végéig kötelezők. — Tessék mielőbb a rendelési
eszközölni, hogy a tavaszsal szállíthassunk. Elkéséti
rendelések teljesítéséért nem szavatolunk, mert a
gyártás korlátolt.

Permetező és fújtató gépek:

Vermorel-féle „Eclair” permetező	20 frt
Vermorel-féle „Torpille” porozógép	18 frt

Megfelelő magyar gyártmányok:

Permetező	14 frt
Kézi fújtató (igen finoman poroz)	5 frt
Háti porozógép (igen finoman poroz)	14 frt

Az „Aschenbrandt-féle” porok megrendelhető a vezérképviselő

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél,

BUDAPEST, (Álkothmány-ntoza 31. szám).

Ezenkívül megrendeléseket elfogadnak:

A „Borászati Lapok” kiadóhivatala,

BUDAPEST (Köztelek)

és a vidéki megbízottak.

— Megbizottak, akik a rendeléseket összegyűj-
títik kellő díjazás ellenében; ismét elárultók, kik a
port és gépeket eredeti csomagolásban a vidéken
árúsítani óhajtják, kellő jutalék ellenében; az egész
országból kerestetnek.

— Jegyzők, tanítók, lelkészek, akik közsé-
gük szükségletét összegyűjtik és egyszerre megren-
delik, kellő kedvezményben részesülnek.

9796. sz./II-2.-a.

Hirdetmény.

A gödöllői m. kir. koronauradalom 1900. évi

tavaszi vetőmag

(u. m. luczernamag, baltaczimmag, takarmány és murokrépa-mag) továbbá korpaszükségletnek biztosítása végett

folyó évi február hó 15-én délelőtt
10 óraker,

a koronauradalom igazgatóság hivatalos helyiségében, — zárt írásbeli ajánlat útján nyilvános ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A szállítási feltételek és a mennyiség ugyanott megtekinthető, esetleg kívánatra meg lesz küldve.

Budapest, 1900. évi február hó 5.

M. kir. földmívelésügyi minister.

Tenyészbika eladás.

A futaki uradalom, törzskönyvezett, tiszta magyar véru gulyájából származó 3 darab hároméves és 25 darab két éves tenyészbika, szabadkézből eladó, mely Mária majorban — a Budapest—Zimonyi vasut „Kis-Alpár”-i megállóhelyén ugyan a vasut Ó-Kéri és Kisraesi állomás közelében, bármikor megtekinthető és a helysír nagyvelhető.

Koosik az Ó-Kéri vagy Kisraesi állomáshoz, előzetes megkeresésre szívesen rendelkezésre boesítattak.

Netán kívánt bővebb értesítések készséggel nyerhetőek

gróf Chotek József
jóságigazgatóságánál

Futakon Bács-Bodrog vármegyében. 361

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárhi hivatalánál (Budapest Közelek).

Árauk:

nagyban wagon-rakományonként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasuti szállítási költség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint 130—140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr, nem tagoknak 3 frt. A megrendeléssel egyideűleg a kainit árst egyesületük pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

Hanna árpa

vetőmag

nagy mennyiségben eladó a Lévai uradalomban métermázsánként tizenöt koronáért vévő zsákjaiban. Megrendelés intézendő a

lévai urad. igazgatóságához

Léván (Bors megye.)

390

Tavaszi vetésre

első minőségű

Hanna-Pedigree árpát,

mely utótenyésztése az eredeti Kvassitzli árpának. Ezen árpafaj már évek óta nagyon beválik; mivelhogy a mellett, hogy dusan fizet, oly minőségben terem, mely elismert finomságánál fogva sörfőzésre kiválóan alkalmas és mint ilyen a legnagyobb áron adható el. 9069

Czukorgyár Diószeghen,

66 Pozsonymegyében.

Lapunk bekötési táblája

i frt 36 krért (porlőmentesen)

kaptható kiadóhivatalunkban.

Tejgazdasági Zsebnaptár

az 1900-ik évre

ELSŐ ÉVFOLYAM.

Szerkeszti és kiadja:

JESZENSZKY PÁL

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárja.

Ára: O. M. G. E. tagoknak a Gazdatisztek Orsz. Egyesülete, valamint a Tejtermelők Egyesülete tagjainak ajánlott küldéssel 1 frt 65 kr.

Bolti ára 2 forint.

Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen.

Megrendelhető a „Köztelek” kiadóhivatalában,
Budapest, IX. Üllői-ut 25.

Tenyészkan eladás.

Báró Barkányi Frigyes taktaharkányi uradalmában
vérszen átmert

¼ éves hasai kondor kanok

darabonként 100 koronáért eladók. Közelebbi értesítést
az uradalmi központi iroda, Budapest, Andrássy-ut
4. szám ad. 351

Tenyészkan-eladás.

Felkérem mindazon t. tenyésztőket, a kik a csehteleki
tenyészetemből

**beszerzendő
tenyészkanokat**

Budapesten óhajtták átvenni, hogy ebbel kívánásukat

f. évi február hó 15-ig

Nagyváradon, Korona-utca 4. szám alatt tudomásomra
hozni sziveskedjenek, mert a kívánások mérvének kétség
fogom u. f. évi március havában rendezendő tenyész-
állatvásárra küldendő tenyészkanok számát megállapítani.

Wertheimstein Alfréd.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET

felügyelete alatt álló

KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT

kiadásában a következők

gazdasági könyvek jelentek meg:

	Árue	Ártér
	frt	kr.
Cselkő és Kocsutány Takarmányozástan ...	2.40	3.-
Cserháti Sándor Talajismeret ...	1.60	
Hilgard-Treitz Szikes talajok ...	1.80	1.-
Domokos K. Gazdasági építéssel l-ös rész	2.40	
Szahlander Gyula Gazdasági építéssel		
II-ik rész ...	2.60	3.-
Szűts Mihály Mezőgazdasági becsüléstan ...	2.60	3.-
Cserháti Sándor Öskzerű talajművelés ...	2.60	3.-
Acsádi Jenő Mezőgazdasági Ut-, Vasut- és		
Hidépítéssel ...	2.60	3.-
Molnár István Gazdasági gyümölcs-termelés ...	2.-	2.40
Beiwinkler Vilmos Fajbaromfi-tenyésztés ...	5.-	6.-
Rázsó Imre Czukorrépa-magtenyésztés ...	1.-	

Megrendelések az

Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület pénztári hivatalához
Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek)
intézőndök.

A műveket bérmentve küldjük; s minden megrendelés
után 25%-engedményt adunk.

HIRDETÉSEK

felvetésnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST
Üllői-ut 25-41X szám.

Eladó vetőzab.

Gról Andrássy Sándor úr hardicsai
gazdaságában, u. p. Töke-Tereben, eredeti mag
után termelt 354

**tiszta duppaul
vetőzab eladó,**

1 hl. súlya 49 kgm. Egy métermáza zsák nélkül 14 korona.

Megvételre

koronákra 500 kgr. saláma-
bakkal. Alakítás 600 kgr.
bakkal. Alakítás 600 kgr.
bakkal. Alakítás 600 kgr.
bakkal. Alakítás 600 kgr.

Gazdaközönöség

Ágyelmébe.

Lutányosan eladó

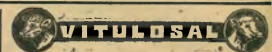
6 db 1500 kgr. hordképessé-
gű 2/3 m. hosszú, 1/4 m.
szűz 8 vasalólapu és erős
vaakortól ellátott száka-
dos új marhamáza, 2 db
3000 kgr. hordképessé-
gű tolosly-rendszerű száka-
dos új szekéshámra 9 db
1000 kgr. hordképessé-
gű, súlyokkal ellátott tizedes
és 6 db 500 kgr. hordké-
pessé-
gű súlyokkal ellátott
tizedes mérleg. 8810

DÉNES MANÓ

mázasmaszternél

BEHÁEST. VII., helyi-utca 7.

ad 1708/90. sz.

(törvényileg védve)

(Dr. Weissenberg B.)

Egyedüli, biztos óvszer
a fertőző borjuvérsah ellen

••• (Borjuvész) •••

Mindig biztos hatású, egyszerű alkalmazási!

Eklóliónis, fertőtlenítés stb. szűkésételei.

Számos elismerő nyilatkozat.

Egyedüli készítője:

Menge B. vegyész Tichau O.-S.

Ismertető füzetek ingyen és bérmentve.

Magyarországi vesztőképviselő: 59

Kalmár Vilmos,

Budapest, VI., Teréz-körút 3.

Magyar királyi államasvatauk.

Hirdetmény.

(A termeszahajók téli menetrendje Fiume-Venezce és Fiume-Ancona között)

Fiume és Venezia között a legnagyobb kényelemmel berendezett górhajók

köteleknek.

Ezen hajók téli menetrendje f. évi november hó 1-vel 1900. évi március hó

31-ig a következő:

Fiuméből indul Veneczébe minden szombat 8 órakor este, csatlakozásban

a Budapestről este érkezé górvonathoz; érkezés Veneczébe másnap reggel 7 órakor.

Veneczéből indul Fiuméba minden keddén este 7 óra 30 perckor a Szent-

Márk-térről; érkezés Fiuméba másnap reggel 6 óra 30 perckor, csatlakozásban

a Budapestre reggel induló górvonathoz.

Fiuméből indul Anconába minden csütörtökön este 8 órakor, csatlakozásban

a Budapestről este érkezé górvonathoz; érkezés Anconába másnap reggel 6 órakor,

csatlakozásban a Rómába induló górvonathoz.

Anconából indul Fiuméba minden szombatón este 8 óra 30 perckor, csatla-

kozásban a római, nápolyi és oblongai górvonalakkal; érkezés Fiuméba másnap

reggel 6 óra 30 perckor, csatlakozásban a Budapestre reggel induló górvonathoz.

A tengeren való hajóátkelés 10 órát vesz igénybe.

Fiuméből-Anconáig vagy Veneczéig a gózhajón fizetendő:

a luxus osztályban ágygal együtt	16 korona
az I. helyen	12
a III. helyen	6

Bécs Államasvut és északi vasut p. u. és Fiume közt Budapestet át alábbi
menetidjakkal fizetendő: a p. a górvonalon I. oszt. 36 k. 70 fillér; II. oszt. 24 k.
40 fillér és a személyvonaton III. oszt. 11 k. 80 fillér. Ezen jegyek 8 napig érvé-
nyesek, mely 30 perckor, csatlakozásban a Budapestre melletti tetszés szer-
szakítható.

A fentebbi útvonalon át Olaszországba közvetlen górvonalon menetjegyek is

kiadásának következő árakban:

Budapest-Firenze-Fiume	át I. oszt.	75.50	II. oszt.	55.45	III. oszt.	30.15
Genova	Venezza	22.50	16.25	10.00	5.75	38.55
Milano	Ancona	71.95	52.85	36.60	23.70	39.70
Turin	Ancona	92.25	67.10	46.85	36.45	41.00
Nápoly	FIREN- ZE	104.45	75.55	50.30	36.45	41.00
Róma	III. II.	76.05	55.65	36.45	30.30	30.30

Eövébbi értesítést nyújtott a magy. kir. államasvutak városi menetjegy kiadá-
sának és az Anconából-Fiuméba: „Caixere” nemzetközi utazási irodában Abbadia-
ban és Bécsben; „Schenker és Társa” cégnél Budapestben és Bécsben és Antonio
de Paoli cégnél Veneczában; E. R. Brizzi & Co. Milánóban, valamint a Stangen-
föle utazási irodában Berlinben.

Budapest, 1900. február hóban.

(Utánnyomás más díjazattal)

Az igazgató úr

